ROK VI

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1931 R.

№ 3

W SPRAWIE ZWROTU CEŁ

Zasada zwrotu ceł za sprowadzone z zagranicy surowce i materjały pomocnicze, używane przy wytwarzaniu eksportowanych artykułów, jest niewątpliwie słuszna i zasługująca na honorowanie w jaknajszerszej płaszczyźnie. Zagadnienie ożywienia naszego eksportu i nadania mu najracjonalniejszych form było wielokrotnie rozważane przez czynniki decydujące i znalazło rozwiązanie przez zastosowanie wspomnianej zasady zwrotów ceł. To też w ciągu ostatnich dwu lat byliśmy świadkami wydawania zarządzeń, regulujących tę sprawę, i coraz to nowe Rozporządzenia zakreślały ramy, w jakich korzystnie mógłby się rozwijać nasz eksport. Przemysłowiec liczył się z obowiązującemi stawkami zwrotów ceł, wkalkulowywał je do składanych ofert eksportowych i budował plany kampanij wywozowych na przeświadczeniu, że opublikowane Rozporządzenia nie ulegną zmianie.

Tymczasem w ostatnich tygodniach stanęliśmy w obliczu nieuzgodnionych z życiem gospodarczem posunięć, które bądź całkowicie zniosły zwrot ceł (jak np. w odniesieniu do błękitów), lub też obniżyły stosowane stawki (jak np. w stosunku do ceraty).

Rozporządzenia takie zostały wydane nietylko bez jakiegokolwiek porozumienia z zainteresowanemi przedsiębiorstwami, z odpowiedniemi organizacjami gospodarczemi lub z Izbami Przemysłowo-Handlowemi, lecz nawet bez zawiadomienia tych sfer o zamierzonych zmianach, mimo że np. od dnia podpisania Rozporządzeń o zmniejszeniu zwrotu ceł przy wywozie — do dnia opublikowania upłynął prawie cały miesiąc.

Należy stwierdzić, że posunięcia takie powodują nieobliczalne a szkodliwe skutki dla przedsiębiorstw eksportujących. Wobec znanej światowej nadprodukcji przemysłowej, konkurencja rozmaitych krajów na rynkach eksportowych jest tak znaczna, że eksport prowadzi się z reguły bez zysku, częstokroć ze stratą, pomimo zwrotu ceł — jedynie celem utrzymania produkcji na pewnym poziomie i zmniejszenia kosztów ogólnych; odjęcie lub zmniejszenie zwrotu ceł jest równoznaczne z całkowitem zaniechaniem eksportu. Pomijając już ujemny efekt ostateczny, należy podkreślić rozmaite uboczne, choć wcale nie drugorzędne okoliczności. Licząc na zwrot ceł przy wywozie w pewnej oznaczonej wysokości, przedsiębiorstwa polskie poczyniły odpowiednie studja na rynkach zagranicznych, zbadały je szczegółowo na miejscu, niejednokrotnie zaangażowały odpowiednich przedstawicieli, przedsięwzięły szereg poczynań propagandowych. Celem przystosowania się do warunków rynku eksportowego, w szeregu wypadków poczyniono kosztowne inwestycje, które nie znajdą zastosowania przy fabrykacji towaru na rynek wewnętrzny — jako stawiający inne zgoła wymagania.

Wszystkie te kosztowne posunięcia czynione były przy logicznem — zdawałoby się — założeniu, że opublikowane w zakresie zwrotu ceł przepisy nie ulegną zmianie w sposób zaskakujący przemysłowca, który liczył na pewną stałość polityki gospodarczej w zakresie eksportu. Raptowne obniżenie stawek zwrotu ceł, opublikowane przytem w ten sposób, że właściwe Rozporządzenie wchodzi w życie już w ciągu najbliższego miesiąca po ogłoszeniu, przekreśla wszystkie poczynania eksportowe, zmusza do zaniechania wywozu, naraża przemysł na efektywne straty pieniężne, powoduje zmniejszenie zatrudnienia i obniżenie produkcji. Co więcej, wobec zawartych już długoterminowych tranzakcyj, zazwyczaj w takich wypadkach praktykowanych, raptowne zachwianie podstaw kalkulacji może sprawić, że eksporter nie będzie w stanie wywiązać się całkowicie z przyjętych na siebie zobowiązań, co oczywiście poderwie zaufanie do niego.

Sądzić należy, że podobne konsekwencje nie leżały chyba w intencji ustawodawcy i dlatego należy się domagać rewizji wszystkich zmniejszających zwrot ceł zarządzeń, poddając sprawę gruntownej rozwadze w płaszczyźnie skreślonych przesłanek.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 16 stycznia r. b. zmarł ś. p. Stanisław Puchalski, em. generał W. P., członek Zarządów i Komisyj Rewizyjnych kilku wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstw. Zmarły współdziałał chętnie z naszym Związkiem, żywo zajmował się jego pracami i kilkakrotnie przewodniczył ogólnym zebraniom Związku, przedewszystkiem zebraniu organizacyjnemu, które odbyło się dn. 19 marca 1921. W Zmarłym tracimy oddanego przyjaciela naszej organizacji.

SPRAWY PODATKOWE

Władze skarbowe przy sprawdzaniu zeznań osób prawnych o dochodzie żądają w pewnych wypadkach, aby remanenty towarowe oceniane były według kosztów nabycia, względnie kosztów wytworzenia lub nabycia. Na skutek obowiązujących ustaw i orzeczeń Trybunału Administracyjnego wyjaśniamy, że przy szacowaniu miarodajne są prawidła zawarte w postanowieniach kodeksu handlowego, lub też obowiązujące w dziedzinie prawidłowej księgowości, wreszcie ustalone zwyczajami kupieckiemi. W odniesieniu do spółek akcyjnych obowiązuje art. 106 prawa o spółkach akcyjnych, który przewiduje, że remanenty winny być przyjęte do bilansu po cenie kosztów własnych, a gdyby cena ta była wyższa od ceny rynkowej — po cenie rynkowej.

W razie jakichkolwiek wątpliwości Związek może udzielić bardziej szczegółowych informacyj.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Ukazał się tom IV zbiorowego wydania, poświęconego Powszechnej Wystawie Krajowej w r. 1929 w Poznaniu. Tom ten poświęcony jest w znacznej części działowi przemysłowemu i zawiera szereg monografij w zakresie syntetycznego obrazu działalności poszczególnych gałęzi przemysłu. Dział ten opracowany został przez p. Seweryna Samulskiego, Prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, przy współudziale pp. Dr. Edmunda Piechockiego, Dyr. spraw przemysłowych P. W. K., oraz Borysa Rzepeckiego, Kierownika Wydz. Statystycznego Centralnego Związku Polskiego Przem., Górn., Handlu i Finansów. Rozdział, dotyczący przemysłu chemicznego, oparty jest na materjałach, publikowanych w sprawozdaniach Związku Przemysłu Chemicznego i obejmuje sporo danych liczbowych w zakresie produkcji poszczególnych artykułów chemicznych. Na uwagę zasługują tablice statystyczne, obejmujące liczby, niepublikowane zazwyczaj w innych zestawieniach. Podajemy tu kilka danych, dotyczących przemysłu chemicznego:

Rodzaj przemysłu	Ilość przedsiębiorstw	Ilość zatrudnionych robotników	Roczna wartość produkcji
Nawozy sztuczne .	26	2.000	38,2 milj. zł.
Inne gałęzie przem. chem.	1.261	35.600	649,5 „ „

Ciekawe jest również zestawienie, obejmujące moc silników w poszczególnych gałęziach przemysłu. Według stanu na dzień 31.XII.1927, ogólna moc silników w 982 zakładach przemysłu chemicznego, wykupujących świadectwa przemysłowe I-VII kategorji, wynosiła 178.000 KM.

W zakresie spraw, dotyczących już bezpośrednio Powszechnej Wystawy Krajowej, wskazać trzeba dość znamienne liczby. O.o największa liczba wystawców w dziale przemysłowym pochodziła z województwa warszawskiego (806), poczem dopiero następowało województwo poznańskie (652), łódzkie (311) oraz śląskie (238). Przemysł chemiczny zarówno co do ilości wystawców, jak powierzchni zajętej przez stoiska — znalazł się na piątem miejscu (122 wystawców, 2174 m.^{2}), ustępując tylko wytwórczości metalowo-mechanicznej, budownictwu i przemysłowi spożywczemu.

Ukazał się IV Rocznik za r. 1930/31 wydawnictwa „Przewodnik Przemysłu i Handlu Polskiego" pod redakcją Dr. Leona Pączewskiego. Obszerniejszy niż dotychczas tom, o zawartości 570 stron druku dużej ósemki, zawiera obfitą treść, w której poza działem informacyjnym o rolnictwie, handlu, przemyśle, bankowości, rzemiosłach, komunikacji, szkolnictwie zawodowem — zwraca specjalną uwagę dział ustawodawczy. Omówione są mianowicie sprawy ustawodawstwa handlowego, przemysłowego, robotniczego, podatkowego, wreszcie w zakresie przerachowań zobowiązań prywatno-prawnych. Wobec dużej ilości nowych aktów ustawodawczych w latach ostatnich, podobne rozumowe zestawienia, zawierające najistotniejsze przepisy, zasługują na specjalną uwagę. Ponieważ zaś opracowane są w sposób przejrzysty i ułatwiający korzystanie z nich — przeto należy z radością powitać ukazanie się ich w druku.

KRONIKA

Dn. 14 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem wysłuchano sprawozdania Dyrekcji ze stanu prac nad budową nowej taryfy celnej, z działalności Sekcji Eksportowej oraz zapoznano się ze stanem finansowym Związku.

Dn. 17 stycznia r. b. odbyło się pod przewodnictwem p. prof. Wojciecha Swiętosławskiego ogólne zebranie Towarzystwa Studjum Technologiczne, które ma na celu budowę gmachu technologji chemicznej oraz elektrotechniki w Politechnice Warszawskiej. Gmachy te są już wyciągnięte pod dach i należy sądzić, że w najbliższym sezonie budowlanym zostaną wykończone roboty murarskie. Stan finansów Towarzystwa nie jest jednak w tak wysokim stopniu zadawalający, aby budowa i oddanie tych niezbędnych Politechnice Warszawskiej gmachów mogło się odbywać w bardzo szybkiem tempie.

Dn. 27 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, Skarbu, na którem — z pośród spraw interesujących bezpośrednio wytwórczość chemiczną — postanowiono:

żelazoglinokrzem, jako stanowiący stop żelazokrzemu z glinem, clić wg. poz. 169 p. 3 taryfy celnej;

używane częstokroć w przemyśle chemicznym silniki elektryczne połączone z przekładniami clić w ten sposób, że silnik taryfikowany jest wg. pozycyj taryfy celnej przewidujących silniki, przekładnie — wg. pozycyj przewidujących przekładnie.

Tegoroczne międzynarodowe X zkolei Targi Poznańskie odbędą się od dn. 26 kwietnia do 3 maja r. b. Bliższych informacyj w sprawie wzięcia udziału w Targach udziela Miejski Urząd Targu Poznańskiego, Poznań, ul Marszałka Focha 18.

XIII zkolei amerykańska wystawa przemysłu chemicznego odbędzie sią w roku bieżącym od dn. 4 do 11 maja w New Yorku; przewidywany jest udział około 350 wystawców. Adres Dyrekcji Wystawy brzmi: „Grand Central Palace" 480 Lexington Avenue, Room 701, New York City.

Od dn. 24 listopada 1930 r. obowiązują w Meksyku następujące stawki celne na niektóre artykuły chemiczne:

Poz.	Nazwa towaru	Dawna stawka	Nowa stawka
		pesety	
6.20 23	Karbid	0,07	0,03
6.61.05	Smoła szewcka	0,30	0,25
9.26.00	Kapsle wybuchowe do dynamitu	0,12	0,07
9.26.02	Lonty górnicze	0,12	0,04

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 1 z dn. 7 stycznia 1931 ukazał się szereg Rozporządzeń Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 11 grudnia 1930, zmieniających wysokość zwrotu ceł przy wywozie artykułów przemysłowych. W zakresie przemysłu chemicznego zniesiony został zupełnie zwrot cła przy wywozie błękitów, zaś obniżony: przy wywozie ceraty na tkaninie jutowej ze zł. 50 do zł. 30 za 100 kg. i przy wywozie ceraty na innej tkaninie ze zł. 125 do zł. 70.

Omówienie tego Rozporządzenia podajemy na innem miejscu.

W Dz. Ust. Nr. 4 z dn. 17 stycznia 1931 ukazało się pod poz. 24 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 9 stycznia 1931 o ulgach celnych na orzechy ziemne łuszczone i nasiona słonecznikowe.

Rozporządzenie to przedłuża moc obowiązującą wygasłych dn. 15 stycznia r. b. ulg celnych do dn. 31 marca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 28 stycznia 1931 r. ukazało się pod poz. 33 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 stycznia 1931, zmieniające nazwę Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Tarnowie na: „Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach".

W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 28 stycznia 1931 r. ukazało się pod poz. 40 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 22 stycznia 1931 zawieszające cło wywozowe na mizdrę oraz odpadki skór surowych wszelkich do dn. 31 lipca 1931 r.

W „Monitorze Polskim" Nr. 20 z dn. 26 stycznia 1931 ukazały się pod poz. 34 i 35 okólniki Min. Skarbu w sprawie świadectw pochodzenia, niezbędnych do stosowania zniżek konwencyjnych przy cleniu towarów, pochodzących z państw traktatowych.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 3 z dn. 24 stycznia r. b. ukazało się uzupełniające Rozporządzenie do taryfy związkowej polsko-czechosłowackiej, na zasadzie której do taryfy związkowej włączone zostały następujące artykuły: terpentyna surowa i oczyszczona, dziegieć, smoła drzewna, węgiel drzewny i brykiety z węgla drzewnego.

Zarządzenie powyższe, obowiązujące z dniem ogłoszenia, uprawnia do ulgowych przewozów przy eksporcie do Czechosłowacji.

ECHA

* B. Minister Przemysłu i Handlu, p. Inż. Eugenjusz Kwiatkowski, objął stanowisko generalnego Dyrektora Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach. Dyrektorem technicznym pozostaje nadal p. Inż. Romuald Wowkonowicz, p. o. Dyrektora admin. handl. — p. Inż. Włodzimierz Schätzel.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500	zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180	„
„ „ czysty 99%	330	„
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80	„
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80	„
* „ granulowany za 1 kg % N_2	2,00	„
* Azotan amonu	103,60	„
Benzol handlowy 90%	90,50	„
czysty	105	„
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14	„
* Boraks	103	„
Chlorek cynku 50° Bé	50	„
Chlorek wapna bielący	36	„
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22	„
Chloroform czysty	750	„
„ „pro narcosi"	1.800	„
Eter siarkowy	390	„
Fenol czysty	300	„
Formalina 40%	270	„
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305	„
* „ techniczna 85/88%	175	„
* Karbid granulowany	75	„
Karbolineum	45	„
Klej kostny	250	„
Klej skórny	400	„
Krezol	140	„
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110	„
Kwas mrówkowy 85%	241	zł.
„ siarkowy 60° Bé	7,37	„
„ solny 19°/21° Bé	14,25	„
„ octowy techn. 30%	110	„
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	17	„
„ rogowa 13/14%N	60	„
Naftalina surowa prasowana	34,50	„
„ czysta w łuskach	68	„
Octan sodu	140	„
„ ołowiu	235	„
Oleina zwierzęca destylat	255	„
„ „ saponifikat	245	„
Oleum 20%	19,94	„
Pirydyna czysta za 1 kg.	12	„
Smoła preparowana	20,95	„
Siarczan amonu	36	„
* Siarczan miedzi	120	„
* Siarczek sodu 60/62%	65	„
Soda amonjakalna	25	„
„ kaustyczna	60	„
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,75	„
Stearyna	250	„
Superfosfat 16%	12,32—12,96	„
Toluol czysty	120	„
Żelatyna techn.	450	„

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 708-09, informacje 894-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem.Tłuszcz. „SCHICHT", Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.
„Pepege", Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU". Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Siarka:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10